

De schrijvers onderzochten het effect van een ultrasonoor condensatie-apparaat bij een vijfel-kwikverhouding 1 : 1. Daarbij bleek dat op 30 cm afstand van de punt het kwikdampniveau 20 % van het in 1970 vastgestelde toelaatbare bedroeg. Hoewel dit geruststellend klinkt, menen de auteurs toch dat bij veelvuldig gebruik van dit apparaat het gehalte aan kwikdampen het toelaatbare niveau gemakkelijk zou kunnen overschrijden, door een cumulatieve werking. In beginsel kan dit stellig een gevaar voor de gezondheid inhouden. Zolang de veiligheid van ultrasonore instrumenten in dit opzicht nog niet gewaarborgd is, achten zij een contra-indicatie tegen het gebruik ervan voor amalgaamcondensatie aanwezig.

De Council on Dental Materials and Devices tekent bij dit artikel aan dat de drukproef ervan aan diverse fabrikanten van ultrasonore apparaten voor profylactisch-tandheelkundige doeleinden werd toegezonden en dat tenminste één van hen als reactie daarop heeft aangekondigd dat zijn firma de verkoop van deze apparaten zal opschorten totdat meer informatie hieromtrent beschikbaar zal zijn gekomen, ook met betrekking tot ventilatie, vloerbedekking van behandelkamers etc.

Visser - Hilversum

ONDERWIJS

BIJ DE BENOEMING VAN DR. H. BOERSMA TOT LECTOR TE NIJMEGEN

De promotie van H. Boersma in 1967 lijkt nog niet lang geleden. Bij die gelegenheid werd zijn verleden in Dordrecht, Den Helder en Groningen uitvoerig uit de doeken gedaan en werd de chef de clinique van toen, voor de toekomst alle goeds gewenst en voorspeld.

Nu is dan van Dr. H. Boersma de benoeming te melden tot lector in de Orthodontie aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen. Een benoeming die zeker te zien is als een persoonlijke erkenning voor alle toewijding waarmee hij zich jarenlang voor de orthodontie, eerst te Groningen, later in Nijmegen, heeft ingezet.

Zijn meest op de voorgrond tredende eigenschap is, dat hij door zijn bescheidenheid zo weinig op de voorgrond treedt. Zij die met hem samengewerkt hebben, buiten de Tandheelkunde, in het onderwijs of in commissies, weten dat hij iedere taak systematisch weet af te ronden en dat hij anderen stimuleert met nuchtere, niet van humor ontblote kritiek. Hij weet hoe hij helpen moet.

Al is, naar men zegt, de beste plaats „just below the top”, er is in Nijmegen geen sprake van „below the top” in de schaduw van de hoogleraar. Het is juist - en dat is prettig eens te mogen opmerken - door de twee-eenheid Boersma - Van der Linden dat hun orthodontische afdeling zich zo snel en voorspoedig heeft kunnen ontwikkelen tot een niveau dat in binnen- en buitenland algemeen bewondering geniet. De vrijheid van werken en reizen van Prof. Van der Linden is hem dank zij Boersma geboden.

Is het schrijven van een proefschrift naast een volledige dagtaak op zichzelf een prestatie, dit voorjaar verscheen zijn „Eenvoudige orthodontische apparatuur” getuigende van initiatief en werkkraft. Zo blijkt Boersma's belangstelling, zowel praktisch als wetenschappelijk, het gehele vak te omvatten. Het is te voorzien dat er in de nabije en verdere toekomst dikwijls een beroep op de jonge lector zal worden gedaan, omdat zijn ervaring, gerijpt door de wisseling van succes en tegenslag, hem recht van spreken geeft. Boersma zal, met karakteristieke bereidwilligheid, zijn evenwichtig oordeel geven om zich daarna weer bescheiden terug te trekken.

Wij wensen hem veel geluk in zijn nieuwe functie.

C. Booy

VERENIGINGSVERSLAGEN EN MEDEDELINGEN

NEDERLANDSCH TANDHEELKUNDIG GENOOTSCHAP

*Verlag 206e ledenvergadering d.d. 8 oktober 1971
te Amsterdam*

Op 8 oktober 1971 werd de 206e vergadering van het Nederlandsch Tandheelkundig Genootschap gehouden in de nieuwe collegezaal van de tandheelkundige prekliniek van de Universiteit van Amsterdam. In het huishoudelijke gedeelte werd Prof. P. H. Buisman benoemd tot erevoorzitter en werden 16 nieuwe leden geïnstalleerd. Het bestuur trad na beëindiging van de reglementaire tweejarige zittingsperiode af; de verkiezing leverde de volgende nieuwe bestuurssamenstelling op:

Dr. C. A. W. Korenhof, voorzitter;
L. V. Arnold, vice-voorzitter;
A. C. Lamers, 1e secretaris;
Prof. Dr. P. A. E. Sillevs Smitt, 2e secretaris;
D. P. van Wijk, penningmeester.

In twee voordrachten werden nieuwe inzichten in de functie van de kauwspieren toegelicht. Prof. Dr. F. J. Tempel gaf een analyse van de krachtenresultanten en de invloed van eenzijdige beetverhoging op het gecompliceerde samenspel van deze spieren. Door Dr. G. L. J. M. Honée werd in het bijzonder de functie van de m. pterygoideus lateralis behandeld, die niet als bewegingspier, maar als „shunt muscle” voor de onderkaak moet worden gezien.

Na de lunchpauze werden de leden in de gelegenheid gesteld, de kliniek en de laboratoria van de Amsterdamse Universiteit te bezichtigen onder leiding van enkele stafleden van de universiteit. Bijzondere belangstelling bestond voor het laboratorium van de docent in de Tandheelkundige Materiaalwetenschappen, Drs. C. L. Davidson, die een uiteenzetting gaf over de mogelijkheden van ultrageluid als non-destructief diagnostisch hulpmiddel in de tandheelkunde. Door een piezo-elektrisch kristal opgewekte trillingen worden voor echodiagnostiek gebruikt, zodat verschillen in dichtheid van allerlei materialen, ook

dentine en glazuur, op een oscilloscoopscherm zichtbaar kunnen worden gemaakt. Dr. A. J. van Hillegonsberg deelde resultaten en ervaringen mede van de toepassing van de „Kloehn-headgear”, waarmee door extra-oraal toegepaste krachten invloed op het groeipatroon van het aangezicht kan worden uitgeoefend. De invloed van fluorose op het gebit werd getoond door J. M. de Decker met behulp van fotomateriaal en andere gegevens, verzameld tijdens een studiereis door Oost-Afrika, waar in bepaalde gebieden 30 tot 40 mg per liter fluoriden in het water voorkomen. De vergadering werd te 17.30 uur beëindigd.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR SOCIALE TANDHEELKUNDE

Jaarverslag 1970

In het door de directeur voor de schooltandverzorging, collega T. G. J. Kuipéres, uitgebrachte verslag wordt begonnen met de constatering dat het verslagjaar enerzijds een aantal verheugende ontwikkelingen heeft te zien gegeven maar daarnaast een aantal tendensen dat met grote zorg moet vervullen.

Op het terrein van de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding bestaan in een drietal gebieden plannen om in samenwerking met de diensten voor schooltandverzorging hieraan concrete vorm te geven. In weer andere wil men de restauratieve verzorging van kleuters vanaf het tweede jaar ter hand nemen. Zo is door de Werkgroep voor Tand- en Mondziekten van de Gezondheidsorganisatie T.N.O. in Tiel een stichting opgericht ter verzorging van het kindergebitt beneden de schoolplichtige leeftijd. Het betreffende project is bedoeld om te komen tot de meest economische methode om de kleuters tandheelkundig gezond op de lagere school te brengen.

De tot uiting gebrachte zorg betreft het tekort aan tandartsen waardoor de gebitzorg in het gedrang komt en bij sommige diensten overwogen wordt deze op te heffen. Een globale berekening wijst op een tekort van 100 full-time medewerkers wil men de aan de schooltandverzorging deelnemende kinderen overeenkomstig de eisen verzorgen.

Een andere tendens is de zich voortzettende daling van het percentage deelnemende kinderen. Een onderzoek naar de behandelingsgraad bij een groep deelnemende en een groep niet-deelnemende heeft uitgewezen dat deze bij de eerste groep op een hoger niveau ligt dan bij de tweede. In de vorm van staafdiagrammen zijn de bevindingen weergegeven.

Aan het statistische gedeelte van het verslag ontleen wij dat op 31 december 1970 in ons land 154 diensten werkzaam waren waarvan 121 volgens het systeem schooltandverzorging en 28 diensten volgens het verwijzingsstelsel. Eén nieuwe dienst begon haar werkzaamheden, twee breidden hun gebied uit. Verder werd overleg gepleegd inzake concentratie van 52 diensten tot 13. Kleutertandzorg in enigerlei vorm vond toepassing in 8 gemeenten.

Het aantal deelnemende kinderen vermeerderde met 16.700; door opheffing van diensten, kappen van leerjaren, het uittrekken van gemeenten en om andere redenen verminderde het bestand met 9.800 zodat er in totaal een vermeerdering van 6.900 kinderen plaats vond.

De kosten van het systeem schooltandverzorging hebben in het verslagjaar 19½ miljoen bedragen; de gemiddelde kosten

per deelnemend kind f 27,67. Het jaarvullingsgetal was 1,81. Het totaal aantal deelnemende kinderen aan enigerlei vorm van verzorging bedraagt 825.560 of 56 % van de totale lagere-schoolbevolking.

VARIA

ELEKTRONENMICROSKOPIE

Aan de bezwaren van de zeer hoge aanschaffingskosten van een elektronenmicroscopie wordt in ons land sedert kort tegemoet gekomen door de oprichting van het *Mikro-Structuur-Laboratorium* te Breukelen.

Dit laboratorium beschikt over een Stereoscan elektronenmicroscopie met bijbehorende apparatuur, waarmee – dank zij ter beschikking staande deskundige bediening – foto's kunnen worden genomen met een dusdanige dieptescherpte, dat het beeld een drie-dimensionale indruk maakt. Met deze microscopie kunnen vergrotingen van 100.000 tot 200.000 maal worden bereikt, terwijl het oplossend vermogen ongeveer 200 Å is, zodat details van 0,00002 mm nog scherp zijn te onderscheiden. In de Angelsaksische en Duitse literatuur is deze microscopie bekend onder de naam „scanning electron microscope” resp. „Rasterelektronenmikroskopen”.

De oprichting van dit laboratorium, dat op basis van een uurtarief haar apparatuur ten behoeve van derden exploiteert, lijkt van waarde voor allen die de microstructuur van studieobjecten langs elektronische weg willen laten onderzoeken en fotograferen. En dit te meer omdat het toepassingsgebied vrijwel onbeperkt is.

BUITENLAND

EUROPEAN BEGG SOCIETY OF ORTHODONTICS

Aankondiging 4e congres van 15–18 mei 1972

De president van de *European Begg Society of Orthodontics* heeft aangekondigd dat het vierde congres van deze vereniging zal worden gehouden in Newcastle upon Tyne (Engeland), in het Gosforth Park Hotel, van 15 tot en met 18 mei 1972.

Voor hen die in de Begg-techniek zijn geïnteresseerd, is dit een gelegenheid om een groot aantal behandelde gevallen te bekijken en om van de laatste ontwikkelingen kennis te nemen.

Het voorlopige programma vermeldt de volgende sprekers: Prof. Björk (Denemarken), Brainerd Swain (V.S.), Karl von der Heydt (V.S.), Sydney Brandt (V.S.) en James Moss (Engeland). Andere vooraanstaande sprekers zijn benaderd en men verwacht een interessant wetenschappelijk programma.

Zoals gebruikelijk zullen leden en aspirantleden twee, volgens de Begg-methode behandelde gevallen, volledig gedocumenteerd, tijdens de bijeenkomst moeten demonstreren. Deze eis geldt niet voor introducés.

Voorts wijst collega Stubley erop, dat Northumberland en